

GUIA D'AVALUACIÓ DE RISCOS EN L'ÀMBIT EDUCATIU NO UNIVERSITARI

MÉS SALARI I
MILLORS CONDICIONS
LABORALS

MOBILITZA'T!

Sumari

1	INTRODUCCIÓ	2
2	GLOSSARI	4
3	TIPUS DE RISCOS LABORALS	5
4	METODOLOGIA D'AVAUACIÓ DE RISCOS	7
5	IDENTIFICACIÓ DE RISCOS EN L'ÀMBIT EDUCATIU	10
6	PLA D'EMERGÈNCIES I AUTOPROTECCIÓ	28
7	FORMACIÓ I CAPACITACIÓ EN PREVENCIÓ DE RISCOS	29
8	REVISIÓ I ACTUALITZACIÓ DE L'AVAUACIÓ DE RISCOS	30
9	COMUNICACIÓ DE RESULTATS I MILLORES	30
10	CONCLUSIONS	31

1. INTRODUCCIÓ: objectiu, abast, aplicació i marc normatiu de la guia

La seguretat i la salut laboral són fonamentals per garantir un entorn educatiu segur i saludable per a tot el personal docent, no docent i l'alumnat. Els centres educatius públics no universitaris són espais dinàmics on es desenvolupen múltiples activitats, la qual cosa implica riscos laborals específics que cal identificar i gestionar adequadament.

Objectiu

Aquesta guia té com a objectiu establir els criteris bàsics per a la prevenció de riscos laborals en els centres educatius públics no universitaris, proporcionant eines i recursos per

minimitzar els accidents i integrant la prevenció en el dia a dia dels centres educatius. Així mateix, promou la cultura preventiva entre tota la comunitat educativa, millorant el benestar i la qualitat de l'entorn laboral i educatiu.

Què és la prevenció de riscos laborals?

La prevenció de riscos laborals és el conjunt de mesures i activitats destinades a protegir la seguretat, la salut i el benestar de les persones treballadores en el seu entorn laboral. Això implica identificar els riscos existents en el lloc de treball, avaluar el seu impacte sobre la salut dels treballadors i adoptar mesures per prevenir o reduir aquests riscos.

L'empresari té l'obligació de garantir la seguretat i la salut dels treballadors mitjançant l'adopció de les mesures necessàries per a la seva protecció (article 14, LPRL). En el cas dels centres educatius no universitaris, aquesta responsabilitat recau en la persona responsable de la Conselleria d'Educació (direccions).

Així mateix, els treballadors, tant el personal docent com el no docent del centre educatiu, han de vetllar per la seva pròpia seguretat i salut, així com per la dels seus companys, complint les mesures de prevenció i protecció establertes en el seu lloc de treball (article 29, LPRL).

Marc Normatiu

La present guia es fonamenta en la normativa vigent en matèria de seguretat i salut laboral, incloent-hi:

- Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals: Estableix els drets i deures en matèria de seguretat i salut laboral.
- Reial decret 39/1997, de 17 de gener: Aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció.
- Reial decret 486/1997, de 14 d'abril: Estableix les condicions mínimes de seguretat i salut en els llocs de treball.
- Reial decret 488/1997, de 14 d'abril: Regula la seguretat en el treball amb equips que inclouen pantalles de visualització.
- Reial decret 773/1997, de 30 de maig: Regula l'ús d'equips de protecció individual (EPI).
- Reial decret 1215/1997, de 18 de juliol: Estableix disposicions mínimes de seguretat per a l'ús d'equips de treball.
- Reial decret 513/2017, de 22 de maig: Aprova el Reglament d'instal·lacions de protecció contra incendis.
- Reial decret 393/2007, de 23 de març: Aprova la Norma Bàsica d'Autoprotecció dels centres dedicats a activitats amb risc d'emergències.
- Decret 32/2014, de 14 de febrer: Aprova el Catàleg d'Activitats amb Risc de la Comunitat Valenciana.

- Ordre 27/2012 de la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació.
- Decret 123/2001 Reglament dels Serveis de Prevenció de Riscos Laborals en l'àmbit de l'administració de la Generalitat Valenciana i dels seus organismes autònoms.
- Resolució de 20 de desembre de 2024, de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, per la qual s'estableix el protocol de suport, assessorament i acompanyament al personal dels centres educatius davant d'agressions produïdes per l'exercici de les seues funcions.

2. GLOSSARI DE CONCEPTES BÀSICS DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORAL

A

Accident laboral

Tota lesió corporal que el treballador patisca amb ocasió o a conseqüència del treball que executa per compte d'altre.

Accident in itinere

Accident que ocorre durant el trajecte entre el domicili del treballador i el seu lloc de treball, o viceversa, que també es considera accident laboral.

Accident en missió

Accident que es produeix mentre el treballador es desplaça fora del seu lloc habitual de treball per realitzar una tasca encomanada per l'empresa.

Avaluació dels riscos laborals

Procés sistemàtic d'identificació, anàlisi i mesurament dels riscos presents en un entorn de treball.

D

Danys derivats del treball

Malalties, patologies o lesions patides amb motiu o ocasió del treball.

E

Equip de protecció individual (EPI)

Equip, complement o accessori destinat a ser portat o subjectat pel treballador perquè li protegisca d'un o diversos riscos que puguen amenaçar la seua seguretat i salut en el treball.

L

Lloc de treball

S'entendrà per lloc de treball les àrees del centre de treball, edificades o no, en les quals els treballadors i treballadores hagen de romandre o a les quals puguen accedir per raons del treball. Es consideren inclosos en aquesta definició els serveis higiènics i els locals de descans, els locals de primers auxilis i els menjadors. Així mateix, a l'efecte d'aquest procediment s'entén com a lloc de treball el conjunt d'activitats i tasques que una o diverses persones desenvolupen en una àrea de treball, siga aquesta un espai físic concret o diversos.

M

Malaltia professional

Es considera malaltia professional la contreta a conseqüència del treball executat per compte d'altri, sempre que estiga reconeguda com a tal en el quadre de malalties professionals aprovat per la legislació vigent.

Mesura preventiva

Acció adoptada per eliminar o reduir els riscos laborals.

P

Prevenió

Conjunt d'activitats o mesures adoptades o previstes en totes les

fases d'activitat de l'empresa amb la finalitat d'evitar o disminuir els riscos derivats del treball.

Protecció col·lectiva

És un conjunt de mesures destinades a protegir a tots els treballadors d'un mateix perill de manera conjunta, mitjançant sistemes, instal·lacions o organització del treball, com baranes, ventilació o senyalització, sense dependre de l'ús individual d'equips de protecció personal.

R

Risc laboral

Possibilitat que un/a treballador/a o alumne/a patisca un dany derivat de les condicions de treball

3. TIPUS DE RISCOS LABORALS EN ELS CENTRES EDUCATIUS

Seguretat

Riscos derivats de les condicions de seguretat en el treball: fan referència a aquells perills presents en l'entorn de treball que poden provocar accidents laborals com caigudes, cops, talls o atrapaments. Aquests riscos estan relacionats amb l'estat de les instal·lacions, les eines i els equips de treball.

- **Riscos mecànics:**
  - Caigudes a les aules o passadissos.
  - Accidents (xocs, colps, atrapaments) per material escolar (taules, cadires).
- **Riscos elèctrics:**
  - Curts circuits en equipament informàtic.
- **Riscos químics** (en laboratoris):
  - Exposició a substàncies tòxiques o irritants.

Higiene

Riscos derivats de les condicions d'higiene industrial: fan referència als perills que afecten la salut a llarg termini a causa de l'exposició a agents físics, químics o biològics presents en l'entorn de treball. Aquests riscos poden provocar malalties professionals si no es controlen adequadament.

- **Riscos biològics:**
  - Exposició a infeccions o virus (per exemple, grip, COVID-19)
- **Riscos respiratoris:**
  - Problemes respiratoris per aire mal ventilat.
- **Riscos relacionats amb la ventilació:**
  - Insuficient circulació d'aire a les aules.
- **Riscos provocats per agents físics:**
  - Soroll excessiu (tallers, gimnasos, patis escolars)
  - Il·luminació inadequada (zones de treball amb poca llum o enlluernament).
  - Temperatures extremes (aules sense climatització adequada).

Ergonomia

Riscos derivats de les condicions d'ergonomia i la psicociologia aplicada: fan referència als factors que poden provocar trastorns musculoesquelètics, fatiga o malestar a causa d'una inadequada adaptació de les condicions de treball a les característiques físiques i psicològiques de les persones.

- **Males postures:**
  - Dolors d'esquena o cervicals per postures inadequades.
- **Manipulació manual de càrregues:**
  - Lesions per carregar material pesat o incorrecte.
- **Fatiga visual:**
  - Exposició prolongada a pantalles d'ordinador.
- **Problemes posturals:**
  - Postures inadequades en treballs de taula i ordinador.

Salut mental

Psicociologia: afecten la salut mental i emocional dels treballadors a causa de les condicions laborals i ambientals.

- **Estrès laboral:**
  - Sobrecàrrega de tasques o problemes d'organització.
- **Ansietat i depressió:**
  - Problemes emocionals per la pressió laboral.
- **Burnout:**
  - Desgast emocional dels docents per sobrecàrrega.
- **Mobbing (assetjament laboral):**
  - Conflictes laborals o problemes amb companys o superiors.
- **Violència laboral:**
  - Assetjament físic o psicològic per part d'alumnes o companys.

4. METODOLOGIA D'AVUACIÓ DE RISCOS

1 Inici d'activitats

Com a pas previ a l'avaluació de riscos, es recopilarà tota la informació rellevant del centre i dels llocs de treball que s'avaluaran. Per a fer-ho, des del Servei de Prevenció de Riscos Laborals (SPRL), se sol·licitarà informació a la persona responsable de centre. D'altra banda, es demanarà informació sobre els danys per a la salut i els incidents laborals ocorreguts al centre i als llocs de treball a avaluar, així com qualsevol altra informació que la persona tècnica considere necessària.

Quan es tinga informació suficient per a iniciar l'avaluació i després d'analitzar-la, es podran començar les activitats per a dur a terme l'avaluació de riscos.

Posteriorment, es notificarà a la persona responsable de centre la data d'inici de les activitats. El SPRL informarà el Comitè de Salut i Seguretat en el Treball, que demanarà la presència dels delegats de prevenció en aquestes dates, amb la suficient antelació, als efectes determinats per la legislació vigent.

2 Presa de dades

Una vegada enviada la programació, s'efectuarà la recollida de dades de camp, es visitarà el centre, les instal·lacions i els llocs de treball que s'avaluaran i es recollirà tota la informació relativa a aquests. La informació demanada s'obtindrà:

- Mitjançant la informació proporcionada per les direccions dels centres, en qui ells/elles deleguen, en els treballadors o treballadores sobre les condicions de treball, les tasques i les activitats que s'exerceixen en cada lloc de treball.
- Mitjançant la informació procedent de l'observació directa durant la presa de dades dels llocs de treball, incloent les instal·lacions, la maquinària, els equips de treball, els productes químics, etc., i de les tasques desenvolupades en els processos.

3 Identificació dels riscos

Identificació dels riscos es durà a terme relacionant tots els llocs de treball del centre, així com els llocs de treball que s'avaluaran amb els possibles riscos d'accidents i/o malalties del treball que hi puga haver. S'hi inclouran els riscos que puguen afectar col·lectius determinats que són objecte de protecció especial: els que siguen especialment sensibles per les seues característiques personals o l'estat biològic conegut, tinguen reconeguda una discapacitat física, psíquica o sensorial o no; els que tinguen una diversitat funcional; els treballadors en edat fèrtil i les treballadores embarassades o en període de lactància. La informació obtinguda en l'anàlisi de camp es traslladarà a un informe. Aquest informe es remetrà a la persona responsable de centre el més prompte possible, perquè es duguen a terme les actuacions oportunes a fi de

eliminar o reduir tant com es puga l'exposició als riscos esmentats.

4 Estimació de la magnitud del risc

L'estimació de la magnitud del risc consisteix a valorar conjuntament la probabilitat que el risc es materialitze i la gravetat de les conseqüències previsible en aquest cas. Per a poder determinar la magnitud dels riscos i poder ordenar l'actuació preventiva, és necessari classificar-los. Per a fer-ho, s'han de tindre en compte dos variables:

Severitat del dany:

- Danys superficials, com ara talls i magolaments xicotets, irritació dels ulls per pols i molèsties i irritació, per exemple, mal de cap, malestar, són considerats "lleugerament danyosos".
- Són danyosos els següents exemples: laceracions, cremades, commocions, torcements importants, fractures menors, així com sordesa, dermatitis, asma, trastorns musculoesquelètics, malalties que condueixen a una incapacitat menor.
- I es consideren extremadament danyosos els següents exemples: amputacions, fractures majors, intoxicacions, lesions múltiples, lesions fatals i càncer i altres malalties cròniques que acurten severament la vida.

Probabilitat que ocorrega el dany:

Alta si ocorre sempre o quasi sempre; mitjana si ocorre en algunes ocasions i baixa si ocorre rarament. A l'hora d'establir la probabilitat de dany s'ha de considerar si les mesures de control

ja implantades són adequades. A més de la informació sobre les activitats de treball, s'ha de considerar el següent: personal treballador especialment sensible a determinats riscos (característiques personals o estat biològic); freqüència d'exposició al perill; fallades en el servei (per exemple, electricitat i aigua); fallades en els components de les instal·lacions i de les màquines, així com en els dispositius de protecció; exposició als elements; protecció subministrada pels EPI i temps d'utilització d'aquests equips i actes insegurs de les persones (errors no intencionats i violacions intencionades dels procediments).

5 Establiment del valor del risc

De la combinació dels valors assignats a aquestes dues variables, s'obté la valoració de la magnitud del risc. El quadre següent dona un mètode senzill per a estimar els nivells de risc d'acord amb la probabilitat estimada i amb les conseqüències esperades d'aquest.

SEVERITAT DEL DANY, PROBABILITAT,
LLEUGER, DANYÓS, EXTREM, BAIXA,
TRIVIAL, TOLERABLE, MODERAT,
MITJANA, TOLERABLE, MODERAT,
IMPORTANT, ALTA, MODERAT,
IMPORTANT, INTOLERABLE

6 Valoració de riscos

Decidir si els riscos són tolerables. Els nivells de riscos indicats en el punt anterior formen la base per a decidir si es requereix millorar els controls existents o implantar-ne uns de nous, així

com la temporització de les accions. En la taula següent es mostra un criteri suggerit com a punt de partida per a la presa de decisions. La taula també indica que els esforços necessaris per al control dels riscos i la urgència amb què s'han d'adoptar les mesures de control han de ser proporcionals al risc:

Acció trivial: No es requereix cap acció específica.

Tolerable: No cal millorar l'acció preventiva. No obstant això, s'han de considerar solucions més rendibles o millors que no suposen una càrrega econòmica important. Es requereixen comprovacions periòdiques per a assegurar que es manté l'eficàcia de les mesures de control.

Moderat: S'han de fer esforços per a reduir el risc, cal determinar les inversions necessàries. Les mesures per a reduir el risc s'han d'implantar en un període determinat. Quan el risc moderat està associat amb conseqüències extremadament danyoses, serà necessària una acció posterior per a establir, amb més precisió, la probabilitat de dany com a base per a determinar la necessitat de millora de les mesures de control.

Important: No s'ha de començar el treball fins que s'haja reduït el risc. Potser siguin necessaris recursos considerables per a controlar el risc. Quan el risc corresponga a un treball que s'està fent, s'ha de solucionar el problema en un temps inferior al dels riscos moderats.

Intolerable: No s'ha de començar ni continuar el treball fins que es reduïska

el risc. Si no és possible reduir el risc, fins i tot amb recursos il·limitats, s'ha de prohibir el treball.

Els mètodes generals d'avaluació s'utilitzen per valorar riscos no contemplats en altres mètodes específics o en la legislació. Quan existeix normativa o legislació específica, cal aplicar-la de manera prioritària (exemple: soroll, manipulació manual de càrregues, postures forçades, riscos psicosocials, etc.).

7 Elaboració de l'informe

L'informe d'avaluació inicial de riscos laborals expressarà dades com: Identificació de l'assumpte requerit, dades del centre i de la sol·licitud, metodologia desenvolupada i resultats obtesos amb propostes de prevenció, entre d'altres.

Serà competència de la persona responsable de centre la definició dels responsables per a dur a terme cada una de les mesures preventives/correctores, així com els terminis d'execució i l'estimació dels recursos necessaris. L'activitat preventiva s'haurà de planificar per a un període determinat i establir les fases i prioritats del desenvolupament d'aquest en funció de la magnitud dels riscos i del nombre de persones que hi estan exposades, així com el seguiment i control periòdic. Una vegada executades les mesures, la persona responsable del centre comunicarà a la unitat perifèrica corresponent l'acció. Posteriorment, la unitat perifèrica farà el control de l'eficàcia de les accions.

5. IDENTIFICACIÓ DE RISCOS EN L'ÀMBIT EDUCATIU

RISCOS COMUNS A CENTRES EDUCATIUS I MESURES PREVENTIVES

Diversos factors que suposen un esforç extra físic, intel·lectual o mental com ara el ritme de treball, horari, organització, atenció d'alumnes, pares o tutors, preparació de classes, etc. poden provocar que el personal docent sobrepassi la seva capacitat per desenvolupar amb normalitat el seu treball, podent donar lloc a sobrecàrregues, dolors, desgast, fatiga, disminució d'atenció, esgotament emocional, estrès i altres patologies de característiques psicosocials, amb conseqüències negatives per a la seguretat i salut del propi treballador o fins i tot dels seus companys i alumnes.

1. Riscos derivats de les condicions de seguretat en el treball

- 1.1. Caigudes al mateix nivell
- 1.2. Caigudes a diferent nivell
- 1.3. Caigudes d'objectes
- 1.4. Cops, xocs i talls
- 1.5. Contactes elèctrics
- 1.6. Pràctiques a laboratoris
- 1.7. Pràctiques als tallers

2. Riscos derivats de les condicions d'higiene industrial

- 2.1. Condicions ambientals de treball
- 2.2. Sobrecàrrega de la veu
- 2.3. Exposició a contaminants

biològics

3. Riscos derivats de les condicions d'ergonomia

- 3.1. Riscos ergonòmics
- 3.2. Maneig de càrregues

4. Riscos d'índole psicosocial

- 4.1. Estrès
- 4.2. Síndrome de burnout
- 4.3. Bullying
- 4.4. Agressions
- 4.5. Agressions en centres d'EE

5. Riscos addicionals

6. Catàstrofes climàtiques

7. Temperatures extremes

1. RISCOS DERIVATS DE LES CONDICIONS DE SEGURETAT EN EL TREBALL

1.1 Caigudes al mateix nivell

Les caigudes al mateix nivell és un dels riscos que es deriven de la manca d'ORDRE i NETEJA al lloc de treball, com, per exemple, cablejat per zones de pas, emmagatzematges en passos estrets o llocs de pas com poden ser els passadissos, objectes per terra com motxilles, carpetes, etc. també una escassa il·luminació i sòls en mal estat o relliscosos poden ocasionar ensopegades i relliscades, donant lloc a lesions com cops, esquinços o fractures.

Mesures preventives

- Utilitzar calçat còmode amb sola antilliscant
- Mantindre orde, neteja i il·luminació en els espais d'ús
- Eliminar obstacles i retirar objectes innecessaris
- Disposar de suficients contenidors per a diferents residus
- Reparar o netejar de manera immediata allò que es deteriore o embrute

1.2 Caigudes a diferent nivell

La possibilitat de lesionar-se quan pateix aquest tipus de caiguda és molt alta i pot arribar a tenir conseqüències greus. Ens podem trobar aquest risc en tasques que requereixen la utilització d'escalas de mà o mitjans auxiliars, com a zones d'arxiu i/o emmagatzematge i també a les escalas fixes del centre. O, per exemple, quan cal pujar a un terrat a arregar pilotes.

Mesures preventives

- Transitar per les escalas fixes sense presses ni distraccions i utilitzant les baranes si n'hi ha
  - Evitar manejar càrregues excessives o voluminoses quan s'enfilí o baixi d'una escala fixa o mentre s'estigui treballant sobre escalas manuals.
  - Utilitzar escalas de mà o homologades revisades i en bon estat
  - Les escalas de mà no seran utilitzades per més d'una persona alhora, es col·locaran formant un angle de 75° amb el terra i s'ha de pujar i baixar sempre de cara a l'escala
-

1.3 Caiguda d'objectes

Poden produir-se caigudes d'objectes (llibres, paquet de folis, material de les classes, caixes...) en manipular-los, transportar-los o per una col·locació inadequada en prestatgeries, carros o en altres superfícies. També es poden ocasionar esfondraments d'arxivadors, prestatgeries o part de mobiliari que no estigui ben subjecte.

Mesures preventives

- No cal sobrecarregar les prestatgeries ni armaris ni apilar sobre ells càrregues massa excessives o inestables
  - Emmagatzematge d'elements més pesats en les baldes inferiors
  - No omplir excessivament els calaixos superiors dels arxivadors, ni obrir més d'un calaix alhora.
  - Per realitzar un transport amb material pesat o voluminós cal revisar prèviament el trajecte i, si cal, utilitzar mitjans auxiliars. La càrrega s'haurà d'agafar amb tot el palmell de la mà, no només amb els dits, i s'ha de mantenir a prop del cos..
-

1.4 Cops, xocs i talls

Es poden produir amb material mal emmagatzemat, equips de treball, mitjans auxiliars, estructures o fins i tot amb altres companys o alumnat. Els cops i xocs durant la feina ocorren en qualsevol moment, la majoria de vegades no són importants i pràcticament ni ens adonem, però de vegades poden tenir conseqüències pitjors. Els talls poden no ser tan freqüents, tret que es tracti d'una assignatura específica on s'utilitzin diferents mitjans de tall, però, per aquest mateix motiu quan passen, ens agafen més desprevinguts.

Mesures preventives

- Mantindre l'orde, fer neteja habitualment i deslliurar d'obstacles les zones de pas
- Protegir i senyalitzar les estructures o equips de treball que pel seu disseny o ubicació puguen provocar cops (com vidrieres, portes de vaivé, llinxes baixes...). • Les portes o les parets de vidre han d'estar senyalitzades a l'alçada dels ulls.
- Emmagatzemar de forma adequada evitant que sobresurtin materials dels prestatges, lleixes, taules de treball, etc. Senyalitzar en cas que, pel seu volum, sigui impossible que no sobresurtin.
- Disposar d'una correcta il·luminació a totes les zones de treball, emmagatzematge i de pas.
- No anar amb presses durant els desplaçaments per les instal·lacions i intentar que l'alumnat tampoc no ho faci, especialment en el canvi de classe (assenyalar aquesta recomanació)
- Utilitzar el material de tall (tisoires, cúter, eines, grapadora, lleva-grapes...) només per a la finalitat per al qual estigui fabricat i sempre parant atenció en allò que s'està fent. Després d'utilitzar-lo, deseu-lo en un lloc determinat.
- En l'ús de destructores de paper, guillotines, etc. portar la corbata o penjadors subjectes, així com mànigues ajustades i evitar l'ús de joies o complements (polseres, rellotges, anells...) quan s'utilitzen aquests equips.

1.5 Contactes elèctrics

Els centres educatius estan equipats amb nombrosos medis (projectors, ordinadors, reproductors, impresores, equips de laboratori, equips en diferents tallers, etc.), però els accidents elèctrics dins de les aules, tallers, laboratoris o diferents despatxos es deuen principalment al desconeixement d'aquelles situacions que poden donar lloc a contactes elèctrics, així com de les mesures preventives sobre això. Aquests accidents poden ser produïts per contactes elèctrics directes (en entrar en contacte una part del nostre cos amb un element actiu de la instal·lació); accidentalment s'ha posat en tensió; exemple, equip amb derivació).

Mesures preventives

- Mantenir les parts actives i els quadres elèctrics tancats, queda prohibit emmagatzemar materials al seu interior i limitar-ne l'accés al personal autoritzat.
  - No manipular les instal·lacions o aparells elèctrics quan es tenen les mans o peus mullats o en zones mullades o humides.
  - Controleu periòdicament l'estat dels cables, endolls i el dels mateixos aparells elèctrics per comprovar que no es trobin pelats o deteriorats, comunicar anomalies que s'observen i deixar que ho reparen les persones tècniques especialitzades
  - No fer la neteja o buidatge de les màquines o equips endollats al corrent.
-

1.6 Pràctiques realitzades a laboratoris i tallers

El treball en els laboratoris té característiques que el fan únic en comparació amb altres àrees. Els riscos no sempre són ben valorats i són específics. Els alumnes en pràctiques, d'11 a 18 anys, tenen poca informació i experiència en prevenció. Realitzen activitats ocasionalment, la qual cosa limita la formació d'hàbits. La seguretat i el coneixement sobre ella solen ser escassos, i alguns productes químics són molt perillosos. Es proposen mesures preventives i correctives per a avaluar la seguretat en el laboratori de pràctiques.

<https://www.insst.es/documentacion/material-tecnico/guias-accion-preventiva>

Mesures preventives

- Aspectes generals del laboratori: alumnat format en el treball al laboratori i en mesures d'emergències i primers auxilis; portes adequades per a evacuacions d'emergència; espais adequats per a roba i materials.
- Manipulació d'equips, instal·lacions i materials: acompliments de normatives de seguretat elèctrica, emmagatzematge correcte de botelles de gasos a pressió, seguir les instruccions del fabricant i rebutjar materials danyats.
- Manipulació de productes: productes químics etiquetats clarament i emmagatzemats al lloc corresponent. S'han d'utilitzar vitrines o campanes d'extracció per a evitar que l'aire contaminat arribe a àrees comunes.
- Emmagatzematge de productes: magatzem accessible fora del laboratori amb ventilació. Mantindre un registre actualitzat de productes químics i classificar adequadament els productes.
- La gestió de residus: els residus es dividixen en dos categories: no perillosos, com a paper i cartó, que són similars als residus urbans, i perillosos, que inclouen productes caducats i sobrants que poden danyar el medi ambient i la salut. És crucial gestionar adequadament estos residus per a evitar riscos. Les normes de seguretat en manipular residus indiquen que s'han de seguir els mateixos criteris de precaució que amb productes químics. És important llegir les etiquetes abans de manipular residus. A més, ha d'assegurar-se la desconnexió d'instal·lacions en eixir del laboratori.

2. RISCOS DERIVATS DE LES CONDICIONS DE HIGIENE INDUSTRIAL

2.1 Condicions ambientals de treball

Qualsevol dels riscos esmentats anteriorment es poden agreujar si les condicions ambientals no són les adequades.

Mesures preventives

- Confort tèrmic
  - La temperatura dins de les estades s'ha de mantenir entre 23-26°C a l'estiu i 20-24°C a l'hivern
  - Els valors de humitat relativa idònies han de trobar-se entre el 45% i el 65%
  - S'ha de fer cada dia una correcta ventilació de les aules o els llocs de treball
- Soroll
  - El nivell sonor no hauria de superar els 50 db
  - Si existeix soroll exterior es mantindran les finestres tancades i només s'obriran per garantir una ventilació adequada
- Il·luminació
  - El nivell recomanable a aules i sales en general és de 300 lux; a les zones de pissarres, de 500 lux; a laboratoris, de 500 lux; a zones d'esport, de 300 lux i a zones de circulació, de 100 lux
  - Per a zones com laboratoris, tallers, aules d'ensenyament pràctic, etc. les fonts de llum han de permetre una capacitat òptima de visualització dels colors.
  - És recomanable tenir-ne una unificació de tons a les aules per no haver d'estar adaptant el camp visual constantment, amb el consegüent esforç als ulls.

2.2 Sobrecàrrega de la veu

És un dels principals problemes físics entre els professors a causa de l'esforç mantingut de la veu durant la majoria de la jornada i es veu agreujat per canvis de temperatures i la inhalació de la pols del guix.

Mesures preventives

- No forçar la intensitat de la veu. Buscar alternatives o metodologies per poder controlar-ho.
- No afavorir la irritació de les cordes vocals amb el consum de productes com el tabac, alcohol, menjars excessivament freds o calents, etc.
- Mantenir higiene vocal, hidratació constant de les cordes vocals, tècniques de relaxació i de control sobre el volum i to de veu...
- Si les molèsties persisteixen o s'agregen, acudir al metge, no deixar-ho passar.

2.3 Exposició a contaminants biològics

Aquest risc és present entre el personal docent per la seva connexió diària i de forma contínua amb els alumnes, ja que aquests són més susceptibles que la població adulta d'agafar certes malalties, que, a més, resulten de molt fàcil contagi si hi ha un contacte directe. Parlem de malalties com, per exemple, xarampió, rubèola, gripes, etc. però també cal tenir en compte un altre tipus d'infeccions com ara fongs, pediculosi...

Pel que fa a la resta de personal que pot treballar en centres educatius, les tasques més susceptibles de risc biològic són aquelles en què es manipulen productes frescos, com a la cuina, o en les tasques relatives a la neteja, sobretot de lavabos i aules dels alumnes de menor edat.

Mesures preventives

PROFESSORAT i AUXILIARS D'EDUCACIÓ

- La higiene de mans com a mínim de 30 segons
- Sempre que s'hagi d'atendre un alumne ferit, o amb un potencial risc biològic, s'utilitzaran guants d'un sol ús
- La vacunació és el mètode més efectiu contra algunes malalties que es poden manifestar de manera contínua com la grip
- Seguir amb les recomanacions bàsiques de fer servir mocadors d'un sol ús quan es tossa o s'esternudi, o, si no, fer-ho a la part interna del colze
- Ventilar regularment les aules, especialment en canvis de classe
- Evitar compartir objectes personals amb els alumnes o que es comparteix entre el mateix alumnat
- Si en una classe o centre es coneix que existeix pediculosi (infestació per pols), enviar comunicat immediat als pares/tutors perquè revisin cap, cos i roba dels alumnes i en cas necessari seguir el tractament pertinent
- Acudir al metge davant de qualsevol símptoma que faci sospitar que es pateix una malaltia infectocontagiosa per evitar contagiar companys o alumnes

PERSONAL DE CUINA I NETEJA

- És obligatori disposar de carnet de manipulació d'aliments.
- Els productes alimentaris no han d'entrar en contacte amb substàncies químiques (productes de neteja...)
- Han de comprovar-se les dates de caducitat i retirar els aliments caducats
- Vigilar la higiene i neteja escrupolosa dels llocs on s'emmagatzemen o on es gasten els productes alimentaris
- Portar roba neta i dú exclusiu per a l'activitat
- Cobrir-se els talls i ferides amb bembenats impermeables i visibles (normalment de color blau)
- Fer ús de guants quan s'estigui en contacte amb escombraries, deixalles acumulades, es faci neteja de banys i aules, etc.

- Rentar-se les mans amb aigua calenta i sabó o desinfectant adequat tantes vegades com ho requereixin les condicions de treball
- No fumar o menjar al lloc de treball
- Retireu les bosses d'escombraries amb precaució, sense acostar-les al cos ni aixafar-les amb les mans, i utilitzant recipients adequats a aquest efecte
- Netejar els contenidors i galledes d'escombraries amb la freqüència adequada

3. RISCOS DERIVATS DE LES CONDICIONS D'ERGONOMIA

3.1 Riscos ergonòmics

La postura adoptada més freqüentment pel personal docent és la bipedes-tació en moviment amb girs i flexions de tronc, ja que és la més utilitzada a l'hora d'exposar el contingut didàctic d'una classe. Aquesta posició es manté al llarg de pràcticament tota la jornada laboral, per la qual cosa fa que es vagi acumulant fatiga i dolors musculars. Si a aquest fet sumem que la majoria de mobiliari escolar no ha evolucionat en anys, el risc ergonòmic es converteix en un dels principals problemes d'aquest sector.

Tampoc no hem de descuidar el maneig de càrregues en transportar material escolar o d'esport, el moviment d'alumnes de poca edat, etc.

Mesures preventives

- La millor postura és la que canvia amb freqüència
- Evitar en tant que sigui possible moviments bruscos i forçats del cos
- S'ha de mantenir el cos dret amb el tronc recte en tot moment; així, els discos intervertebrals reparteixen correctament el pes del cos
- Utilitzar calçat còmode, amb talons no superiors a 5 cm i roba agradable i folgada
- Quan s'escriba a la pissarra s'intentarà que l'alçada del braç no supere la de l'espatlla, per no sobrecarregar-la
- És aconsellable fer moviments d'escalfament d'espatlles, colzes, nines, ca-mes, turmells i peus, i fer estiraments una vegada s'acabe la jornada.

EXERCICIS PER A LES CERVICALS

EXTENSIÓ-FLEXIÓ CERVICAL

ROTACIÓ CERVICAL

INCLINACIÓ LATERAL CERVICAL

CERCLES AMB EL CAP

ROTACIÓ CERVICAL ASCENDENT

ELEVACIÓ-DESCENS ESCAPULAR

CERCLES DE MUSCLES

EXERCICIS PER ALS MUSCLES I ESQUENA

3.2 Davant l'ús de pantalles

ÚS DE L'ORDINADOR

A l'ús d'ordinador mentre es prepara la classe, es configura o es corregeix exàmens, a classes d'informàtica, etc. també s'ha d'adoptar postures correctes:

- Tronc dret amb les espatlles cap enrere i la columna vertebral recta, recolzada al respallter i evitant doblegar el tronc cap endavant.
- Col·loqueu el coll recte lleugerament cap endavant (inclinació d'uns 10°).
- Ocupar tota la superfície del seient distribuint el pes de manera uniforme.
- Recolzar les cames a terra, o si escau sobre un reposapeus, en angle recte. Intentar no creuar les cames.
- Els braços es recolzaran sobre la taula formant un angle dintre 90° i 100°.
- Mantenir les mans relaxades, evitant fer desviacions laterals o extensions.

El RD 488/97, de 14 d'abril, està destinat a protegir la salut dels empleats considerats com a "treballadors usuaris d'equips amb pantalles de visualització". Aquesta protecció es relaciona amb els riscos associats a la utilització efectiva dels equips esmentats; que originen principalment: trastorns musculoesquelètics, problemes visuals i fatiga mental. La majoria d'aquests problemes es poden evitar mitjançant un bon disseny del lloc, una organització correcta i una informació i formació adequada.

Mesures preventives

- Problemes visuals
  - Pantalles de bona qualitat, netejades amb freqüència i ben orientades, evitant reflexos
  - Lloc de treball paral·lel a finestres
  - Procurar un ambient de llum confortable fent ús de cortines o persianes
  - Consultar al metge davant qualsevol anomalia
- Problemes musculoesquelètics
  - Seients propers a la taula de treball i ajustats de manera que els colzes queden aproximadament a l'alçada del pla de treball i peus còmodament recolzats a terra, esquena en contacte amb el respallter
  - Utilitzar de tant en tant el mecanisme que permet inclinar enrere el respallter per relaxar la tensió de l'esquena

- Col·locar el teclat de manera que quede un espai davant del mateix a la taula que li serveixi de reposamans
- Habilitar un espai suficient a la taula per poder accionar el ratolí recolzant l'avantbraç sobre la taula
- Contrarestar l'estatisme de la seva feina fent algun esport en el seu temps lliure o, si no, caminar a pas lleuger almenys mitja hora diària
- Consulteu el vostre metge davant l'aparició de símptomes o molèsties de tipus musculoesquelètic
- La fatiga mental
  - Seguir amb aprofitament les activitats formatives necessàries per manejar i consultar els programes o aplicacions informàtiques que ha d'utilitzar a la feina
  - Realitzar pauses periòdiques per prevenir la fatiga
  - Contribuir al manteniment d'un bon clima laboral i tenir cura de les relacions personals amb els companys de feina

---

3.3 Maneig de càrregues

Si s'han de manipular càrregues com a material escolar o esportiu, equips informàtics, arxius, caixes, etc. cal evitar fer-se per sobre del nivell de l'espatlla, per la qual cosa s'utilitzarà un mitjà auxiliar per agafar o dipositar objectes de prestatges superiors. Si la càrrega s'ha d'aixecar des d'una superfície baixa o des del terra, es realitzarà una manipulació adequada de càrregues:

Mesures preventives

- Abans d'agafar una càrrega, comprovar si es pot dividir i repartir entre tots dos braços per igual perquè l'esforç sigui menor i estudiar-la: com i per on agafar-la, si té estelles o claus, si és relliscosa, hi ha risc d'agafar mans o peus...
  - Un cop estudiada, col·locar-se el més a prop possible d'ella, aproximant el centre de gravetat (situat a l'alçada del pubis) al centre de gravetat de la càrrega
  - Col·locar els peus lleugerament separats i emmarcant la càrrega per tenir més estabilitat i equilibri
  - Agafar-la amb tot el palmell de la mà, no només amb els dits
  - Ajupir-se flexionant els genolls en comptes de l'esquena
  - A incorporar i moure's, utilitzar la força de les cames.
  - Mantingueu l'esquena recta. Contreure els glutis i els músculs abdominals per conservar la pelvis en posició correcta. Si cal girar, utilitzeu els peus evitant la torsió del tronc.
  - Mantenir la càrrega a prop del cos i els braços estesos: la càrrega pesa menys.
  - Evitar moviments de torsió en manipular càrregues.
-

4. RISCOS D'ÍNDOLE PSICOSOCIAL

4.1 Estrès

Quan una persona es veu amenaçada per unes demandes excessives i no sap o pot respondre-hi de manera que li satisfi, és quan apareix l'estrès.

Al personal docent hi ha moltes tasques que exigeixen implicació, sobrecàrrega, disposició emocional, atenció, etc. i en no poder-les atendre adequadament per falta de temps, mitjans o altres factors acaben derivant en baixes professionals per estrès.

Mesures preventives

- Evitar les presses
- Planificar i organitzar la jornada laboral i les classes
- Aprofitar les pauses per relaxar la vista, fer xicotets estiraments, caminar...
- Mantenir un ordre adequat dels utensilis i objectes que s'utilitzaran
- Fomentar la participació i la comunicació amb la resta de companys, facilitant el treball en equip
- Evitar la ingesta excessiva de productes excitants: cafeïna, alcohol, tabac...
- Realitzar tècniques de control de la respiració i relaxació física i mental, intentant mantenir una actitud positiva.
- Conservar una bona rutina del son. No es tracta de dormir gaire, sinó de dormir bé:
  - Adoptar una postura correcta per dormir, cap per amunt o de costat, mai cap per avall.
  - Revisar el matalàs cada 8-10 anys i el coixí cada 2.
  - Mantenir un ambient relaxat a l'habitació, amb temperatura i il·luminació adequades que propiciïn el descans.
  - Mantenir un bon estat físic, fent exercici suau de manera habitual.
  - Procurar mantenir una dieta equilibrada, respectant en la mesura que siga possible, els horaris dels àpats.

4.2 Síndrome de Burnout

Es tracta d'una fase avançada d'estrès laboral que culmina en una sensació d'esgotament, decepció i pèrdua d'interès per la feina feta, així com un altre tipus de símptomes que agreugen l'estat de salut de la persona que el pateix, que fins i tot pot arribar a creure que té problemes físics greus, augmentant-ne la preocupació i poder.

Aquesta síndrome es pot convertir en cíclica o crònica, cosa que vol dir que, després d'una baixa laboral a causa d'aquesta, en tornar a la feina i comprovar que les circumstàncies que la van provocar no han variat, torna a aparèixer.

La síndrome de esgotament sol afectar més les persones molt autoexigents, amb baixa tolerància al fracàs i que necessiten tenir-ho tot sota

control, característiques molt difícils de trobar al sector de l'ensenyament i l'educació, especialment en treballar amb nens i adolescents, per aquest motiu és tan freqüent entre el personal docent.

Mesures preventives

- No hi ha estratègies clares o senzilles per tractar o prevenir aquesta síndrome. El més recomanable és tractar-lo amb un professional perquè pugui guiar la persona que el pateix en diferents teràpies d'afrontament d'estrès, autocontrol, etc.
- També és important realitzar activitats extra laborals que siguin de gran interès personal, així com relacionar-se socialment amb familiars i amics que puguin aportar tranquil·litat i benestar.

4.3 Bullying

Normalment el bullying escolar es produeix entre alumnes, quan un o més estudiants assetjadors fustiguen un altre alumne per algun tipus de particularitat (defecte físic, color de pell, nacionalitat, etc.) i el sotmeten a maltractaments psicològics (burles, rumors falsos, bromes...) i/o físics (patades, cops, empentes...). Aquest és un tema molt seriós en què s'han de prendre unes mesures molt concretes, però aquesta guia se centrarà especialment en el bullying contra el personal treballador. Com que es tracta d'una actitud negativa de certs alumnes menors d'edat (normalment adolescents) cap a un professor major d'edat, és possible que la situació no es reconegui com bullying, encara que els danys ocasionats al docent que el pateix puguin ser altament perjudicials per a la salut.

Mesures preventives

- Conèixer les normatives i protocols existents i aplicar-los amb diligència
- Recollir informació i documentar-la. És imprescindible identificar i descriure amb detall els fets: quan es van començar a produir, si hi va haver un factor desencadenant, com va tenir lloc, on va passar, qui són les persones implicades...
- Parlar amb respecte però amb determinació amb l'alumne o alumnes assetjadors, tant la directiva del centre com, sempre que es vegi amb ànim, el professor perjudicat.
- Notificar les famílies dels alumnes involucrats la situació d'assetjament escomesa, per poder establir estratègies de correcció.

- En cas necessari acudir a professionals que puguen fer de guia les parts involucrades cap a una possible resolució del conflicte.
- Posar en marxa per part del centre educatiu protocols de detecció, intervenció i actuació en relació amb l'assetjament escolar, establerts segons la comunitat autònoma.
- Planificar activitats per a l'alumnat en general que condemnen l'assetjament escolar, tant envers els mateixos companys com envers els professors, perquè siguin ells mateixos conscients del dany que es pot produir i els efectes negatius que poden ocasionar.

PROTOCOL DE PREVENCIÓ I ACTUACIÓ DAVANT DE L'ASSETJAMENT LABORAL EN CENTRES DOCENTS DEPENDENTS DE LA CONSELLERIA D'EDUCACIÓ, INVESTIGACIÓ, CULTURA I ESPORT.

Qualsevol conducta violenta en el treball constitueix un acte que envileix a qui l'exerceix, genera danys a les víctimes i deteriora el clima laboral de les institucions. Davant d'aquest tipus d'actuacions l'Administració de la Generalitat té l'obligació d'oferir una resposta única i integral enfront del problema.

Què és la URC?

Les URC d'educació estan formades per dos representants de l'administració, normalment del cos d'inspecció educativa, i dos representants dels sindicats docents, delegats de prevenció al Comité de Seguretat i Salut Laboral Docent Públic No Universitari (CSSLDPNU). La seua funció és mediar en conflictes laborals que impliquen al personal docent que poden arribar a ser assetjament laboral. Poden demanar la seua intervenció la pròpia persona afectada, la inspecció educativa, les persones delegades de prevenció, el propi Comité de Seguretat i Salut Laboral (CSSL), el Servei de Prevenció i els serveis territorials. La sol·licitud es fa mitjançant el [tràmit general únic](#).

[Resolució de la Direcció General de Personal Docent, per la qual s'aprova el Reglament de funcionament intern de la Unitat de Resolució de Conflictes \(O.R.C.\), constituïda en la Direcció Territorial d'Educació, Cultura i Esport.](#)

L'STEPV lamenta que l'administració no es preocupe per la salut laboral dels seus treballadores i treballadors i tinga unes unitats de resolució de conflictes inactives i sense recursos.

[Nota de premsa.](#)

4.4 Agressions

Es considera agressió qualsevol acció il·lícita física o verbal manifesta i greu, de caràcter amenaçador, humiliant, discriminatòria, intimidatòria o assetjadora, incloent-hi l'exercida a través de mitjans digitals, que vaja en contra dels drets del personal docent, no docent d'atenció educativa o d'administració o servicis en l'exercici de les seues funcions i en compliment del que s'especifica en l'article 4 de la Llei 15/2010, d'autoritat del professorat, i l'article 76.g de la Llei 4/2021, de 16 d'abril, de la funció pública valenciana. S'entén per acció il·lícita manifesta i greu la comissió d'actes que estiguen tipificats com a delictes greus, delictes menys greus i delictes lleus.

Qualsevol membre de la comunitat educativa coneixedor d'una agressió que tinga per objecte el personal docent i no docent d'atenció educativa o d'administració de servicis en el cas de centres de titularitat de la Generalitat i personal docent dels centres privats concertats, té l'obligació de comunicar-ho al director o la directora del centre o, en cas d'absència, a un altre membre de l'equip directiu.

Mesures preventives

- Formació i capacitació:
  - Formació en resolució de conflictes.
  - Tallers sobre comunicació efectiva i maneig de l'estrès.
  - Programes de conscienciació sobre l'assetjament laboral i les seues conseqüències.
- Polítiques i procediments:
  - Implementar polítiques clares contra la violència i l'assetjament al lloc de treball.
  - Establir procediments per reportar i fer servir incidents d'agressió.
  - Crear un protocol d'actuació davant situacions de risc.
- Ambient de treball segur:
  - Millorar la seguretat física de l'entorn laboral (càmeres de seguretat, accés restringit, etc.).
  - Promoure un ambient de respecte i col·laboració entre els empleats.
- Suport psicològic:
  - Oferir serveis de suport psicològic i conselleria per a empleats afectats per agressions.
  - Fomentar una cultura de suport i empatia al lloc de treball.
- Participació dels empleats:
  - Involucrar els empleats en la creació i revisió de polítiques de seguretat.
  - Fomentar la comunicació oberta i el feedback sobre possibles millores a la seguretat laboral.

Cal destacar la tasca d'**STEPV** en 2022 d'impulsar el grup de treball en un dels Comitè de Seguretat i Salut Laboral docents que va ser l'origen del nou protocol i la reclamació constant en Junta de Personal, meses de negociacions i concentracions de professorat.

[Nota de premsa.](#)

Per altra banda, l'**STEPV** també ha promogut davant el Comitè de Salut i Seguretat Laboral la creació d'un grup de treball per a millorar el seguiment de les estadístiques d'agressions al professorat.

4.5 Agressions en centres d'Educació Especial

STEPV exigeix per al personal dels CEE un protocol específic i que es doten els mitjans oportuns per evitar les agressions en eixos centres, extensible a aules específiques en centres ordinaris, perquè el protocol actual no concreta les solucions que requereix un CEE per previndre i actuar davant les agressions que allí es produeixen. Aspectes com el control de medicacions, tècniques de retencions, procediments d'alarma, suport emocional, etc., haurien de contemplar-se en eixe protocol específic per als CEE.

RESPECTEM-NOS

**TOLERÀNCIA ZERO
AMB LES AGRESSIONS
AL PROFESSORAT**

Qualsevol agressió física o verbal al personal docent i d'administració i serveis dels centres educatius està castigada pel codi penal com a delictes a l'autoritat, articles 550 i 551.

L'art. 1522010 d'autoritat del professorat de la Generalitat Valenciana. Article 1.a El personal docent té dret a ser respectat, rebre un tracte adequat i ser valorat per la comunitat educativa i per la societat en general, en l'exercici de les seues funcions.

Campanya violència zero
Per un bon clima dins i fora de les aules

STEPV
salut laboral

L'**STEPV** reivindica la creació d'un protocol específic davant les agressions en els centres d'Educació Especial. Les agressions al professorat són cada vegada més freqüents en centres educatius i són un risc important en els Centres d'Educació Especial que s'ha de previndre i abordar.

[Nota de premsa.](#)

5. RISCOS ADDICIONALS

Algunes activitats docents solen quedar fora de les avaluacions de riscos, malgrat la seva importància, com ara:

- **Atenció a estudiants amb necessitats especials:** Situacions que impliquen manejar conductes disruptives o de risc sense formació adequada.
- **Viatges i excursions escolars:** Activitats fora del centre educatiu on els riscos poden ser subestimats, com ara desplaçaments o entorns naturals.
- **Organització d'esdeveniments escolars:** Com a festivals o actes esportius, que impliquen activitats físiques o logístiques que podrien no estar contemplades.
- **Reunions amb famílies conflictives:** Exposició a situacions d'estrès o agressions verbals, especialment en contextos de desautorització o tensió amb els pares.
- **Reorganització d'espais:** Tasques com ara moure mobiliari, equips o material pesant, que poden implicar riscos ergonòmics o d'accidents.
- **Classes a l'aire lliure:** Activitats a patis o zones exteriors, on les condicions meteorològiques o el terreny poden presentar riscos.
- **Supervisió dels patis:** Exposició a possibles accidents mentre se supervisa l'alumnat en un entorn menys controlat.
- **Guàrdies durant les hores de la jornada extraescolar.** Vigilància que fa el personal docent de l'alumnat mentres es desenvolupen les activitats o intervenció directa amb l'alumnat per part de personal docent, a falta de voluntariat o personal contractat per l'AMPA.
- **Atenció a situacions d'emergència mèdica:** Maneig d'incidents imprevistos, com atendre estudiants amb crisis de salut, sense formació específica en primers auxilis. No existeix protocol d'atenció a alumnat amb enfermetats cròniques.
- **Activitats esportives especials:** Organització d'esdeveniments o pràctiques esportives en condicions que no sempre s'ajusten a normatives de seguretat.

Aquestes activitats representen riscos particulars que, si no s'identifiquen ni es gestionen, poden afectar tant el personal docent com l'alumnat.

L'STEPV exigeix al Comité de Salut i Seguretat Laboral l'atenció a aquest tipus de riscos addicionals que estan molt presents al dia a dia de la tasca docent. És per això que demana la creació d'un grup de treball per a la millora de l'avaluació de riscos i que aquesta contemple totes les activitats docents possibles.

6. CATÀSTROFES CLIMÀTIQUES (INUNDACIONS, TEMPESTES, TERRATRÈMOLS, ETC.)

Les catàstrofes climàtiques representen un perill significatiu en entorns educatius. Estes situacions poden incloure inundacions, tempestes severes, huracans, terratrèmols sequeres o altres fenòmens derivats del canvi climàtic. Estos riscos afecten tant la seguretat física d'estudiants i treballadors com a l'operativitat de la infraestructura, poden posar en perill el desenrotllament normal de les activitats educatives.

Mesures preventives

Instal·lació de sistemes de drenatge eficient per a evitar acumulació d'aigua en cas d'inundacions.

- Ús de materials resistents i adaptats a condicions extremes, com a estructures antisísmiques o impermeables.
- Incorporació d'espais ombrejats i sistemes de ventilació natural per a mitigar onades de calor.
- Desenrotllament i actualització de plans d'evacuació adaptats a diferents tipus de catàstrofes climàtiques.
- Realització de simulacres periòdics amb la participació de tota la comunitat educativa.
- Formació al personal docent i administratiu en gestió d'emergències.
- Instal·lació de sensors per a detectar riscos potencials (com a augment de nivells d'aigua en cas de pluges intenses).
- Establiment de sistemes de comunicació ràpida i efectiva per a informar sobre emergències.
- Impartir tallers educatius sobre canvi climàtic, riscos associats i estratègies per a enfrontar-los.
- Promoció d'una cultura de prevenció entre estudiants i treballadors.
- Revisar periòdicament els plans d'emergència i condicions de les instal·lacions escolars per a garantir la seua efectivitat i seguretat.
- Incorporar lliçons apreses d'esdeveniments previs per a millorar la preparació futura.

INTERSINDICAL VALENCIANA
AMB LA SALUT LABORAL

**La millor empresa,
és la teua vida!**

 Davant un risc greu i iminent,
para abandonar el lloc de
treball. És el seu dret
segons l'RD 31/1995.

INTERSINDICAL
salut laboral i medi ambient

STEPV **INTERSINDICAL**
VALENCIANA

A la COPASESA, on tractarem aquest protocol, Intersindical Valenciana vàrem demanar la dimissió de tot el Consell per demostrar amb fets des de que han entrat a governar que no tenen cap interès per la salut i la seguretat del seu personal. I per la seua incompetència, negligència criminal i abandonament dels edificis i del personal públic durant la dana i les setmanes posteriors. També a més de les inundacions, necessitem un mapa d'edificis vulnerables de la Generalitat Valenciana (escoles, instituts, centres de salut, hospitals, jutjats, etc.) davant sisme, huracans i tornados, inundacions, incendis forestals o contaminació química. L'emergència climàtica ja està ací, tot i els negacionistes del Consell, per tant, hem de previndre les pitjors situacions per exposar-nos mínimament als riscos possibles. [Nota de premsa.](#)

7. TEMPERATURES EXTREMES

Una ona de calor és un període prolongat en què es registren temperatures molt altes, sovint per sobre dels valors normals per a una regió determinada. Aquest fenomen pot durar dies o fins i tot setmanes i té un impacte directe en la salut de les persones, especialment nens i treballadors vulnerables. D'altra banda, un episodi de temperatures baixes es caracteritza per la presència de temperatures extremadament fredes, per sota dels valors habituals, que poden incloure gelades severes o nevades.

Durant les onades de calor, els alumnes i el personal poden patir deshidratació, cops de calor o fatiga per l'excés de temperatures.

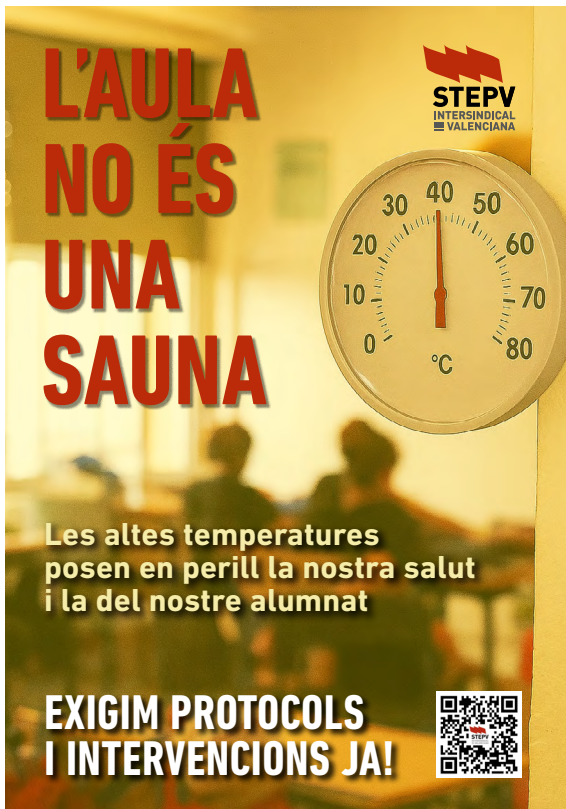
En els episodis de fred intens, hi ha risc d'hipotèrmia, refredats greus o dificultats respiratòries.

Mesures preventives

Instal·lació de sistemes de drenatge eficient per a evitar acumulació d'aigua en cas d'inundacions.

- Incorporació d'espais ombrejats i sistemes de ventilació natural per a mitigar onades de calor.
- Instal·lació de sistemes de ventilació i, quan siga possible, aire condicionat a les aules.
- Ús de tendals, pèrgoles i arbres per a proporcionar zones ombrejades en patis i àrees exteriors.
- Aïllament tèrmic en les edificacions per a mantindre temperatures interiors més estables.
- Garantir l'accés constant a aigua potable per a l'alumnat i el personal.
- Fomentar pauses freqüents per a beure aigua, especialment durant activitats físiques.

- Proporcionar àrees fresques dins de les instal·lacions on es puga refugiar durant les hores més caloroses.
- Adaptar l'horari escolar per a evitar activitats a l'aire lliure durant les hores de major calor.
- Reprogramar o cancel·lar activitats físiques intenses si les temperatures són massa altes.
- Permetre l'ús de roba lleugera i còmoda en estos períodes.
- Informar la comunitat educativa sobre els riscos de les onades de calor i com previndre problemes de salut associats.
- Capacitar al personal per a reconèixer signes de deshidratació o colps de calor en estudiants i companys.
- Implementar un pla d'acció específic per a onades de calor, incloent-hi protocols per al maneig d'emergències com un colp de calor.
- Realitzar simulacres i exercicis per a assegurar-se que tots els integrants del centre sàpien com actuar.
- Estar atents als avisos meteorològics locals per a anticipar onades de calor i activar les mesures preventives corresponents.
- Informar regularment les famílies sobre les mesures preses en el centre educatiu.

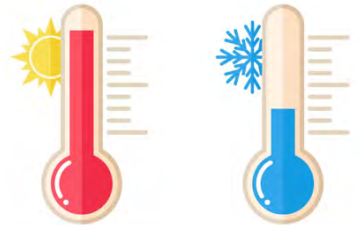

L'AULA NO ÉS UNA SAUNA

STEPV INTERSINDICAL VALENCIANA

Les altes temperatures posen en perill la nostra salut i la del nostre alumnat

EXIGIM PROTOCOLS I INTERVENCIONS JA!

6. PLA D'EMERGÈNCIES I AUTOPROTECCIÓ

Algunes activitats docents solen quedar fora de les avaluacions de riscos, malgrat la seva

Pla d'Emergències i Evacuació

Segons l'Article 20 de la Llei 31/1995 de "Mesures d'emergència": l'empresari, tenint en compte la mida i l'activitat de l'empresa, així com la possible presència de persones alienes a aquesta, haurà d'analitzar les possibles situacions d'emergència i adoptar les mesures necessàries en matèria de primers auxilis, lluita contra incendis i evacuació dels treballadors, designant per això el personal encarregat de posar en pràctica aquestes mesures i comprovant periòdicament, si escau, el funcionament correcte. Tota aquesta informació estarà detallada al corresponent "Pla d'Emergències".

Pla d'Autoprotecció

Segons l'Article 4 del Real decret 393/2007 d'"Elaboració dels plans d'autoprotecció":

El pla d'autoprotecció l'ha d'elaborar un tècnic competent capacitat per dictaminar sobre els aspectes relacionats amb l'autoprotecció davant els riscos als quals estiga subjecta l'activitat. Els centres, establiments, espais, instal·lacions i dependències que hagen de disposar d'un pla d'autoprotecció han d'integrar en el seu pla els plans de les diferents activitats que s'hi troben físicament, així com preveure-hi la resta d'activitats no incloses en la Norma bàsica d'autoprotecció. Els titulars de les diferents activitats, en règim d'arrendament, concessió o contracta, que es trobin físicament en els centres, establiments, espais, instal·lacions i dependències que hagin de disposar d'un pla d'autoprotecció, d'acord amb el que estableix l'annex I, han d'elaborar, implantar i integrar els seus plans, amb els seus propis mitjans i recursos.

Indicacions per a la seua elaboració:

<https://prevencio.gva.es/va/ed-medidas-de-emergencia-y-autoproteccion>

7. FORMACIÓ I CAPACITACIÓ EN PREVENCIÓ DE RISCOS

És important promocionar la creació de la figura de la persona coordinadora de PR, com les instruccions d'inici de curs estableixen als següents articles:

Resolució de 22 de juliol de 2024, del secretari autonòmic d'Educació, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que impartixen Educació Infantil de segon cicle i Educació Primària durant el curs 2024-2025.

Article 3.3.11.3.2 D'acord amb el que establix l'article 79 del Decret 253/2019, per a col·laborar en el compliment de les funcions de l'activitat preventiva de nivell bàsic previstes en la normativa vigent, la direcció dels centres educatius podrà nomenar una persona coordinadora de prevenció de riscos laborals entre el personal docent triat pel claustre, preferentment amb destinació definitiva en el centre. Esta figura és diferent de la figura detallada en el punt anterior i les hores lectives de dedicació a les seues funcions han d'anar a càrrec del nombre global d'hores lectives setmanals utilitzades per a les diferents coordinacions sense que supose cap increment.

Resolució de 22 de juliol de 2024, del secretari autonòmic d'Educació, per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que impartixen Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat durant el curs 2024-2025.

Article 3.3.12.3.2 D'acord amb el que establix l'article 94 del Decret 252/2019, per a col·laborar en el compliment de les funcions de l'activitat preventiva de nivell bàsic previstes en la normativa vigent, la direcció dels centres educatius podrà nomenar una persona coordinadora de prevenció de riscos laborals entre el personal docent triat pel claustre, preferentment amb destinació definitiva en el centre. Esta figura és diferent de la figura detallada en el punt anterior i les hores lectives de dedicació a les seues funcions hauran d'anar a càrrec del nombre global d'hores lectives setmanals utilitzades per a les diferents coordinacions sense que supose cap increment.

En quant a la formació en PR el sindicat ha manifestat repetides vegades la necessitat de crear cursos de formació adequats.

Recentment, la Conselleria té publicat un curs d'autoformació que és, a totes llums, insuficient...

<https://aules.edu.gva.es/autoformacio/course/view.php?id=579>

8. REVISIÓ I ACTUALITZACIÓ DE L'AVAUACIÓ DE RISCOS

Després de la pandèmia, el clima psicossocial en el sector educatiu, ha experimentat un empitjorament i continuen sense resoldre determinades casuístiques recurrents de conflictes psicossocials greus als centres educatius. És clar que la clau està en la prevenció i en la detecció primerenca dels riscos psicossocials, amb una millor formació de professorat, equips directius i inspecció educativa, la implantació de bones pràctiques psicossocials als centres educatius, i el desenvolupament de dinàmiques mediadores dins dels propis centres i des de la inspecció educativa, entre altres. Resulta important entendre que els casos lleus de riscos psicossocials que no s'atenen s'agranden i cronifiquen convertint-se en casos greus de difícil, costosa o impossible solució perquè deriva en patologies de salut de les persones o les organitzacions.

L'STEPV ha demanat, en reiterades ocasions, la millora dels procediments associats a les avaluacions de riscos, així com les eines de formació i informació de les que disposa l'Administració.

El sindicat posa en marxa iniciatives i campanyes contínuament per tal de no deixar mai a soles al personal treballador.

9. COMUNICACIÓ DE RESULTATS I MILLORES

- 1.** Informe detallat que conté resultats de les avaluacions, descripció dels riscos, mesures preventives i correctives, millores i indicadors d'èxit i futures metes.
- 2.** Reunions informatives amb tot el personal i comunitat educativa, trimestrals o semestrals utilitzant presentacions clares i accessibles, seguides de sessions de preguntes i respostes.
- 3.** Butlletins i comunicacions escrites, cartells i anuncis, enviament periòdic de correus electrònics sobre prevenció de riscos laborals.
- 4.** Tallers i formació sobre temes específics, com a primers auxilis, maneig d'emergències, ergonomia, etc. i sobre identificació i gestió de riscos.
- 5.** Feedback i participació activa sobre les mesures implementades i reunions de seguiment periòdiques per a avaluar el progrés i ajustar les estratègies segons siga necessari.
- 6.** Ús de tecnologia: portal web del centre amb una secció específica sobre prevenció de riscos laborals on es publiquen informes, notícies i recursos; ús de xarxes socials per a enviar notificacions i alertes en temps real i per a difondre informació.

10. CONCLUSIONS

L'elaboració d'aquesta guia no és només un instrument tècnic: és una expressió del compromís que, com a sindicat, assumim amb la dignitat, la salut i la vida de les persones que treballen a l'ensenyament públic. L'avaluació de riscos no és una formalitat burocràtica; és una eina per defensar els drets fonamentals de la classe treballadora educativa: el dret a treballar en condicions segures, dignes i saludables. Vivim temps en què s'intenta convertir l'educació en un servei subordinat a la lògica del benefici, on la salut laboral queda diluïda en discursos tècnics, empresarials o gerencials. Davant d'això, cal recordar que la prevenció no pot ser un luxe ni una càrrega: és una obligació, una responsabilitat i un dret conquerit. Per això, des de l'STEPV defensem que aquesta guia siga una eina viva, col·lectiva i transformadora. Que servisca per empoderar les delegades i delegats de prevenció, per exigir responsabilitats, per forçar millores i per fer visible el que moltes vegades es vol silenciar: que les condicions materials de treball són condicions de vida. Amb aquesta guia fem un pas més en la construcció d'un sistema educatiu valencià més just, segur i saludable, on el benestar del personal siga una prioritat real i no un eslògan.

ESPAI DE
SALUT LABORAL
DE L'STEPV

MÉS SALARI I
MILLORS CONDICIONS
LABORALS

MOBILITZA'T!